

Voorzitter,

De stellingname van het Rijk voelde en voelt als een dictaat voor veel mensen, het heeft weinig goed gedaan. Er werd een kaart gedropt vol witte vlekken; op water/zee (want daar gaat het NPLG niet over) is geen reductive-opgave ingetekend. Maar dat is voor Zeeland heel tekenend voor de eenzijdige focus op de landbouw. Wij vernemen graag van het Rijk hoe zij denken invulling te gaan geven aan sectoren en maatregelen waar Provincies weinig kunnen. Evenredige verdeling over alle sectoren vraagt dat.

* Wij horen graag van GS wat het standpunt is ten aanzien van opgaves die wij top-down vanuit het Rijk krijgen opgelegd, terwijl een degelijke juridische basis in de vorm van wetgeving ontbreekt. O.m. emeritus-hoogleraar bestuursrecht Theunissen en Kamerlid Omtzigt hebben daar afgelopen week op gewezen. Hoe gaan we daarmee om?

* Er zijn data genoemd waarop de gebiedsgerichte plannen moeten zijn ingediend, met als voorwaarde dat we dan geld van het Rijk krijgen. Hoe kijken GS gezien de huidige toestand aan tegen die deadlines?

* GS heeft aangegeven dat ze in gesprek willen met het Rijk. Onze vraag was of Zeeland een op een met het Rijk in gesprek gaat, of dat we dat via het IPO doen en nu we hier zitten en nu het geen technisch debat is maar politiek, graag toelichting waarom een bepaalde keuze gemaakt wordt.

* Kunnen GS toezeggen dat PS op de hoogte worden gehouden over uitkomsten van gesprekken met het Rijk?"

* Doe een suggestie aan het Rijk: kom met plan/kaart waar ook water een generieke reductieopgave krijgt.

Positief aan brief GS: er staat weinig polderjargon in en in plaats daarvan duidelijke stellingnames. Tegelijk schetst dit waar we zijn terechtgekomen; de polder werkt niet meer.

Ontwikkelingen in de samenleving zetten ons werk in schril licht; licht waarvan ik soms bang ben dat het morgen ineens om kan slaan in duisternis. Dat zijn grote woorden; maar de tijd dat we nog een marge hadden om grove fouten te maken, lijkt voorbij. Het vertrouwen ebt weg als water uit een lek vergiet. We moeten alles op alles zetten om dat vertrouwen terug te winnen.

* Kunnen GS toezeggen dat als wij vinden dat alle sectoren moeten bijdragen, we dan niet alleen maar de boeren aan tafel moeten uitnodigen; maar alle sectoren rond één Zeeuwse tafel moeten zetten en duidelijk moeten maken dat we van hen allemaal iets verwachten?

Je hebt olifanten in kamers, maar zelfs olifanten in kamers stoten lang niet zoveel stikstof uit als Yara's in Zeeland. Olifanten wil je niet tegen je in het harnas jagen, maar je mag wel van ze verwachten dat ze een positieve bijdrage willen leveren en ik ben ervan overtuigd dat ze daartoe een enorm potentieel hebben. Ze doen dat voor een deel ook al, maar de boeren hebben net zo goed al heel veel gedaan. In goed Zeeuws overleg moeten we daar met elkaar uit kunnen komen. Maar dan moeten ze wel aan tafel zitten, een tafel waar iedereen elkaar in de ogen kijkt en waar kan worden gewerkt aan herstel van de schade.

* Kunnen GS toezeggen dat we eerst helder willen hebben wat de onbenutte stikstofruimte in stikstofvergunningen van de grote industrie is en duidelijk gaan maken aan het Rijk dat er ook met die ruimte iets moet gaan gebeuren? Anders zijn we hier aan het vierkante millimeteren om de stikstofuitstoot naar beneden te krijgen en bereiken we onder aan de streep nog weinig of niets en kunnen we al helemaal niet spreken van een evenredige bijdrage van alle sectoren.

Nogmaals, vertrouwen is het cement in een democratie en dat cement is keihard bezig te eroderen. Niet de boeren zijn daarin het probleem, maar wij, de politiek. En we mogen onszelf allemaal aankijken. Wij hebben decennialang de kans gehad om goede keuzes te maken; in plaats daarvan hebben we gepapt en natgehouden, gepolderd met een PAS-vinger in de dijk.

Het rapport Natuurinclusief Nederland van de RLI, teruggevraagd door de ChristenUnie, zegt klip en klaar dat het natuurbeleid van de provincies tekortschiet.

* Erkent GS dat we (niet zij, maar wij, als politiek van deze eeuw) te weinig gedaan hebben en dat het natuurbeleid duidelijk tekortschiet? En wat gaan we daar aan veranderen? GS zeggen zelf: "Wij beseffen terdege dat ook Zeeland een bijdrage zal moeten leveren om de druk op de

biodiversiteit te verkleinen. Het alleen focussen op de KDW doet echter geen recht aan de echte opgave: de biodiversiteit verbeteren."

Dan horen wij graag op de kortst mogelijke termijn wat er volgens GS na al die jaren van tekortschietend beleid nu moet gebeuren om recht te doen aan die opgave. Goed dat we niet blindfocussen op stikstof, maar dat betekent dan wel dat we andere maatregelen zullen moeten treffen die net zo goed offers zullen vragen. Kunnen GS aangeven in welke richting ze ongeveer denken en welke alternatieven zij dan zien?